

**ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ
ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

з освітньої діяльності

Оксана КОЛЯДА

20 24 р.

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Освітньо-наукова програма Економіка
освітнього рівня _____ доктор філософії _____
(назва освітнього рівня)

галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»,
спеціальності 051 «Економіка»,

інститут, філія, факультет, коледж Інститут економіки та менеджменту

Обсяг, кредитів: 5 (150)

Форма підсумкового контролю: залік

Київ 2024 рік

**ІНФОРМАЦІЯ
ПРО ВИКЛАДАЧА ТА ДОПОМІЖНИХ ОСІБ**

Викладач	Дубас Ростислав Григорович, завідувач кафедри управління та адміністрування, д.е.н., професор
Асистент викладача	
Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання	
Профайл викладача	https://iem.uu.edu.ua/інформація-про-заклад-2/викладачі/дубас-ростислав-григорович/
Профайл асистента	
Канали комунікації	<i>Телефон деканату:</i> <i>Телефон викладача: 067 969-32-57</i> <i>Електронна пошта: dubasr@ukr.net</i> <i>Вайбер: 067 969-32-57</i> <i>Кабінет (електронний кабінет): 408 (III корпус)</i>
Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу http://vo.ukraine.edu.ua/ за адресою	https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=8480

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній / освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 5	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Вид дисципліни вибіркова (обов’язкова чи за вибором здобувача освіти)	
	Спеціальність 051 «Економіка»	Цикл підготовки спеціальний	
Модулів – 2	Спеціалізація	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальна навчально-дослідна робота: реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр	
Загальний обсяг годин – 150		4-й	4-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача освіти – 7	Освітній ступінь: доктор філософії	22 год	4 год
		Практичні, семінарські	
		22 год	4 год
		Лабораторні	
		- год	- год
		Самостійна робота	
		91 год	97 год
ІНДЗ: 15 год			
Вид семестрового контролю: залік			

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ: опанування основними положеннями сучасної еколого-економічної теорії, формування умінь і навичок, необхідних для досягнення цілей економічного зростання з врахуванням екологічних обмежень, для забезпечення сталого розвитку підприємств, регіонів, країн; формування у студентів екологічного мислення, підняття загального рівня екологічної культури.

ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

1) визначати основні положення сучасної еколого-економічної теорії, теоретичні основи економічного механізму природокористування, підходи до економічного аналізу екологічних проблем;

2) вміти передбачати та аналізувати еколого-економічні наслідки економічних, політичних, культурних та інших явищ суспільного життя; приймати управлінські рішення, які узгоджуються з концепцією сталого розвитку; здійснювати техніко-економічні розрахунки з врахуванням екологічних факторів, обчислювати екологічні витрати діяльності, аналізувати еколого-економічний рівень виробництва, оцінювати ефективність інвестицій, пов'язаних з впливом на довкілля.

Предмет дисципліни – процес взаємодії економічної та екологічної систем; економічний механізм забезпечення раціонального використання, охорони і відтворення ресурсів навколишнього природного середовища як факторів виробництва і компонентів життєвого середовища людини.

СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контро лю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	Аудиторна					с.р.	Усього	аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
		л	сем	пр	лаб	інд			л	сем	пр	лаб	інд		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Змістовий модуль 1.															
Тема 1. Економіка і довкілля	13	1		2			10	12	1					10	АР:++ СР:++
Тема 2. Причини еколого-економічних проблем	13	2		1			10	12	1					11	АР:++ СР:++
Тема 3. Економічні засади формування екологічної політики	13	1		2			10	11	-		1			11	АР:++ СР:++
Тема 4. Економічна оцінка ресурсів довкілля на засадах неокласичної економічної теорії	13	1		2			10	11	1		-			11	АР:++ СР:++
Модульний контроль	2						2	2						2	МК-I
Разом за змістовим модулем 1	54	5		7			40	48	3		1			44	
Змістовий модуль 2.															
Тема 5. Економічна оцінка природних ресурсів в Україні	14	2		2			10	12	-		1			12	АР:++ СР:++
Тема 6. Економічні інструменти екополітики	14	2		2			10	12	1		-			11	АР:++ СР:++
Тема 7. Економіка	13	2		1			10	11	-		1			12	АР:++ СР:++

забруднення															
Тема 8. Економічний механізм природокорис- тування в Україні	14	2		2			10	12			1				АР:+
Тема 9. Екологічна небезпека глобалізації	12	1		2			9	11							СР:+
Модульний контроль	2						2	2						2	МК-II
Разом за змістовим модулем 2	67	9		9			51	57	1		3			53	
Усього годин	135	14		16			91	135	4		4			127	
Модуль 2															
ІНДЗ	15	-		-		15		15	-		-		15		ІНДЗ: +
Усього годин	150	22		22	-	15	91	150	4		4		15	127	

Примітки: АР – аудиторна робота, СР – самостійна робота, ІНДЗ – індивідуальне завдання.,

ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

За джерелом інформації методи та форми організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності представлені:

- словесні: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;
- наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- практичні: ситуаційні вправи.

За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації - індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

За ступенем самостійності мислення - репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

За ступенем керування навчальною діяльністю - під керівництвом викладача; самостійна робота студентів із сучасною літературою та підручниками; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

Для стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності будуть використані навчальні дискусії, створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), приклад успішного досвіду.

Інклюзивні методи навчання представлені:

1. Методами формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення.
2. Методом організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: ситуаційні вправи, приклад.
3. Методами мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка.
4. Методом самовиховання: самопізнання, самооцінювання, самореалізація.
5. Методами соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, стимуляційні ігри.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Врублевська О.В. Конспект лекцій з економіки природокористування. Львів: НЛТУ, 2023. 210 с.
2. Синякевич І.М. Економіка природокористування : навч. посібник. К. : ІЗМН, 2016. 156 с.
3. Дубас Р.Г. Окремі підсумки реформи системи управління лісовим господарством України. Вісник Університету «Україна». Серія: економіка, менеджмент, маркетинг. -№ 11 (38). - 2024.- Університет «Україна».- С. 61-70.
4. Врублевська О.В. Економічні інструменти екополітики в Україні. Довідник. Видання друге. Львів : УкрДЛТУ, 2020. 169 с.
5. Проблеми забезпечення екологізації лісового господарства України. Реальний сектор економіки України в умовах невизначеності : Матеріали Всеукраїнського симпозіуму (Київ, 04 квітня 2024 року): тези доповідей / відп. ред. Р.Г.Дубас. Київ, Університет «Україна». - 2024. 183 с. 113-114.
https://uu.edu.ua/upload/Nauka/conferencii/2024/zbirnyk_tez_real_sektor_ekonomiky_2024.pdf
6. Баїк О., Ярмол Л., Сірант М., Попадинець Г. Стецюк Н. Раціональне природокористування як складова екологічної безпеки: економіко-правові аспекти. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2021. № 4(39). С. 429–438. URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i39.241410>.
7. Прямухіна Н. В. Раціональне природокористування як складова еколого-економічної конкурентоспроможності міських територій. Економіка, фінанси, менеджмент. 2019. URL: <https://r.donnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2282?locale-attribute=uk>
8. Хвесик М. А. Економіка природокористування: вектори розвитку. К. : ДУ ІЕПСР НАН України, 2019. 398 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

9. Законодавча і нормативна база природоохоронної діяльності в Україні.
10. Врублевська О.В. Методичні вказівки для написання економічної частини дипломних проєктів для студентів, які навчаються за спеціальністю «Екологія та охорона навколишнього середовища». Львів : УкрДЛТУ, 2019. 31 с.
11. Дейлі Г. Поза зростанням: економічна теорія сталого розвитку / Пер. з англ. К. : Інтелсфера, Інститут сталого розвитку, 2022. 312 с.
12. Коваль Я.В. Економічна оцінка лісових ресурсів: методологія, методика, практика. К. : РВПС України НАН України, 2015. 42 с.
13. Синякевич І.М. Економіка лісокористування : навчальний

підручник. Львів : ІЗМН, 2020. 402 с.

14. Стадницький Ю.І. Економічні основи управління оздоровленням довкілля (методологія і практика) : монографія. Львів : ДУ «Львівська політехніка», 2019. 260 с.

15. Царенко О.М., Несветов О.О., Кадацький М.О. Основи екології та економіка природокористування. Курс лекцій. Практикум : навчальний посібник. Суми : Видавництво «Університетська книга», 2021. 326 с.

16. Tietenberg T. Environmental and Natural Resource Economics. New York : Harper Collins Collge Publishers, 1996.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Теми самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Економіка і довкілля	10
2	Причини еколого-економічних проблем	10
3	Економічні засади формування екологічної політики	10
4	Економічна оцінка ресурсів довкілля на засадах неокласичної економічної теорії	10
5	Економічна оцінка природних ресурсів в Україні	10
6	Економічні інструменти екополітики	10
7	Економіка забруднення	10
8	Економічний механізм природокористування в Україні	10
9	Екологічна небезпека глобалізації	9

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.			
Тема 1. Економіка і довкілля (10 год)	Практичне заняття	1	I-II
Тема 2. Причини еколого-економічних проблем (10 год)	Практичне заняття	1	II-III
Тема 3. Економічні засади формування екологічної політики (10 год)	Практичне заняття	1	III-IV
Тема 4. Економічна оцінка ресурсів довкілля на засадах неокласичної економічної теорії (10 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота	1 МК-5	IV-VI
Всього: 40 год	Всього: 9 балів		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ.			
Тема 5. Економічна оцінка природних ресурсів в Україні (10 год)	Практичне заняття	1	VII - VIII
Тема 6. Економічні інструменти екополітики (10 год)	Практичне заняття	1	IX-X
Тема 7. Економіка забруднення (10 год)	Практичне заняття	1	XI-XII
Тема 8. Економічний механізм природокористування в Україні (10 год)	Практичне заняття	1	XIII-XIV
Тема 9. Екологічна небезпека глобалізації (9 год.)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота	1 МК-5	XIV-XV
Всього: 51 год	Всього: 8 балів		
Разом: 91 год	Разом: 17 балів		

КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА ЯКОСТІ НАВЧАННЯ

Оцінювання досягнень студента	Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою в кожному семестрі окремо. За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS. Модульний контроль: студенту необхідно набрати мінімум 20 балів з кожного з двох Змістовних Модулів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру. Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів. Складається з суми балів за кожен з двох Змістовних Модулів. Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче. Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на лекційних, практичних, виконання індивідуальної роботи (реферат), практичних завдань, модульного тестового контролю. Виконання модульних практичних завдань, тестових робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики на платформі Moodle. Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях або шляхом виконання Завдання на платформі Moodle. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.
--------------------------------------	--

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
			залік		
90 – 100	відмінно		зараховано	A	відмінно
82 – 89	добре			B	добре (дуже добре)
75 – 81	добре			C	добре
64 – 74	задовільно			D	задовільно
60 – 63	задовільно			E	задовільно (достатньо)
35 – 59	незадовільно		незараховано	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	незадовільно			F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Крайні терміни складання та перескладання дисципліни	<i>Перескладання здійснюється відповідно до графіка</i>
Правила академічної доброчесності	<i>Перевірка навчальних робіт на плагіат (згідно Положення про академічну доброчесність і Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних роботах)</i>
Вимоги до відвідування	<i>Пропущені заняття (лікарняні, мобільність і т.ін.) можна відпрацювати, виконавши всі завдання, зазначені в інструкціях до практичних занять, переслати в електронному варіанті на електронну пошту. Здобувачі вищої освіти можуть отримати електронні презентації лекцій і самотійно ознайомитись із матеріалом при об'єктивних причинах пропуску занять.</i>

Викладачі:

Дубас Ростислав Григорович, доктор економічних наук
завідувач кафедри управління та адміністрування

E-mail: dubasr@ukr.net

Тел.: 067 969 32 57

Адреса: вул. Львівська, 23, корп.3, каб. 401.

Розглянуто та затверджено на кафедрі управління та адміністрування
Протокол № 11 від 25.06.2024 р.

Завідувач кафедри
управління та адміністрування _____ Ростислав ДУБАС

Перевірено:
Начальник методичного відділу _____ Вікторія БАУЛА